

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.204/2018/9.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Bajnok István bíró

A felperes:

Az alperesek: I. rendű

II. rendű

Az I. rendű alperes képviselője: Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla, 20..Gf.40.307/2017/5-II. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Fővárosi Törvényszék, 618.G.41.974/2016/8/I. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 86.100 (nyolcvanhatezer-egyszáz) Ft első- és másodfokú együttes perköltséget, valamint 82.700 (nyolcvankétezer-hétszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2008. december 3-án a felperes és a II. rendű alperes mint adóstársak és az I. rendű alperes mint hitelező deviza alapú kölcsönszerződést szerződést kötöttek.
- [2] A kölcsönszerződés 1.4. pontja az alábbi rendelkezést tartalmazza:
„Felek kijelentik, és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény,

adat megállapítása tekintetében az Adós Banknál vezetett számlái, és a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetés esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön-, és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az Adós Banknál vezetett számláiról, illetve a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a Felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak.

Felek/Adós felkéri(k) a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyéb illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönből fennálló kölcsön és járulékaik, továbbá egyéb tartozása mértékét, továbbá a fent hivatkozott tényeket, adatokat esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén, a Bank felkérésére az Adósok banknál vezetett számlái, a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján és nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben a banktítok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják."

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes módosított keresetében a kölcsönszerződés fenti kikötése tisztességtelenségének megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése, valamint a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelenségnek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjaira hivatkozással.
- [4] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a kölcsönszerződés I.4. pontja érvénytelen. A perbeli kikötést a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjába ütközőnek ítélte, mert egyoldalúan, ellentételezés nélkül az I. rendű alperest jogosítja fel annak megállapítására, hogy a felperes a szerződéses kötelezettségeit szerződésszerűen teljesítette-e, és elzárja a fogyasztót annak vitatásától. A kikötés egy esetleges egyeztetési eljárásban mentesíti az I. rendű alperest az elszámolási kötelezettsége alól, mert hivatkozhat arra, hogy a tartozás összegének megállapítására a könyvei az irányadók. A rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy az adós tett-e közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot, de a

támadott kikötés a bizonyítási terhet akár az ellene indított perben., akár a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben megfordítja, mert a felperes olyan tartozás fennállását ismerte el előre, amely még nem állhatott fenn.

- [6] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [7] Az ítélőtábla alaptalannak ítélte az alperes rPtk. 209. § (5) bekezdésére hivatkozását. Kifejtette, a feltétel tisztességtelensége nem áll összefüggésben az I. rendű alperes jogszabályon alapuló nyilvántartási kötelezettségével, így annak tisztességtelensége vizsgálható. Megítélése szerint a kikötés a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja szerint nem minősül tisztességtelennek, de ez nem érinti az érdemi döntést, mert b) és j) pont szerinti a tisztességtelenséget az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, az ítélőtábla annak indokaival is egyetértett.
- [8] Az ítélőtábla álláspontja szerint a közjegyzői ténytanúsítvány a közvetlen végrehajtáshoz szükséges, mert a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Vht.) 21. § (1) és (2) bekezdésében, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) és (2) bekezdésében írtak szerint a követelés mennyiségét ezáltal tudja az I. rendű alperes közokirati formában igazolni. A végrehajtási záradékolás következtében pedig a bizonyítási teher megfordul.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította a jogerős ítélet a szerződéskötéskor hatályos rPtk. 209. § (1) és (5) bekezdésébe, 209/A. § (2) bekezdésébe, valamint Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjába ütköző módon jogszabálysértő.
- [10] Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok tévesen értelmezték a vitatott szerződéses rendelkezés tartalmát, az nem fordítja meg a bizonyítási terhet és nem jogosítja fel az alperest a teljesítés jogszerűségének kizárólagos megállapítására.
- [11] Hangsúlyozta, az ügyfél elleni közvetlen végrehajtás lehetőségét a közokiratba foglalt kölcsönszerződés és annak közokiratba foglalt felmondása, nem pedig az adós I. rendű alperes által nyilvántartott tartozásáról kiállított ténytanúsítvány teremti meg.
- [12] Álláspontja alátámasztására többek között hivatkozott a Vht. 21. §-ában, a jelenleg hatályos tv. 23/C. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. tv. (a továbbiakban: közjegyzői tv.) 111-112. §-aiban, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 206. § (2) bekezdésében és a 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 275. § (2) bekezdésében írtakra. Állította, az adós

ugyanolyan helyzetben van a a kikötéssel is, mint a kikötés nélkül, ezért az nem tisztességtelen.

- [13] Az I. rendű alperes előadta továbbá, a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjának helyes értelmezése szerint az a szerződéses feltétel tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet, tehát az I. rendű alperest egyoldalúan annak megállapítására jogosítja, hogy a saját teljesítése szerződésszerű-e. Tekintettel arra, hogy a perbeli kikötés nem tartalmaz olyan elemeket, amely az alperes saját teljesítésére utalna, a Korm. rendelet hivatkozott pontjába ütközés fel sem merülhet. Érvei alátámasztására hivatkozott az EBH 2018.G.1. számú gazdasági elvi határozatban írtakra.
- [14] Megítélése szerint e szerződéses rendelkezés nem lehet tisztességtelen az rPtk. 209. § (5) bekezdésére figyelemmel, mert azt a jogszabály előírásainak megfelelően határozta meg. Ezen jogszabályi rendelkezések a közjegyzői tv. 112. § (1) bekezdése, a Vht. szerződéskötéskori 21. §-a, hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 196/2007. (VII. 30.) Korm. rendelet 115. § (1) bekezdés c) pontja, valamint az utóbbival kapcsolatban a PSZÁF által korábban kiadott Bázis II. Validációs Kézikönyvben meghatározott követelmények.
- [15] A felperes - a korábbi jogi képviselője útján előterjesztett - felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását, illetve a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését kérte az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) előtt C-483/16., C-51/17., C-126/17. és C-34/18. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig.
- [16] A Kúria a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló kérelmet a 4. sorszámú végzésével elutasította.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.
- [18] A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel a tartalmát és a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló

igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, az rHpt. 206. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdésében, a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra.

- [19] A Kúria rögzíti, a perben csatolt kölcsönszerződés nincs közokiratba foglalva, és a felek nem nyújtottak be az adósok részéről tett, közjegyzői okiratba foglalt kötelezettségvállaló nyilatkozatot sem, így a felülvizsgálati kérelemben írtak ellenére az iratok alapján nem állapítható meg ezek megtörténte, de az valószínűsíthető a szerződés II.2. pont f) bekezdésében írtak alapján. A szerződés közokiratba foglalásának, illetve annak esetleges elmaradásának azonban a bizonyítási teher megfordulása szempontjából nincs perdöntő jelentősége, figyelemmel a fent hivatkozott EBH [21], [26]-[27] pontjában kifejtettekre, amelyek értelmében sem a peres úton érvényesített követelés, sem a záradék alapján indult végrehajtási eljárás esetén a perbeli kikötés nem befolyásolja a felek bizonyítási terhét, azt nem fordítja meg.
- [20] A perbeli kölcsönszerződés I.4. pontjának kikötése a fent hivatkozott elvi határozat alapjául szolgáló tényállástól részben eltér, azonban ugyanezen I. rendű alperes azonos tartalmú általános szerződési feltétele vonatkozásában jelen ügyben is irányadóan a Kúria a BH 2018.146. számon közzétett döntésében már szintén állást foglalt, miszerint az joglemondásként sem értékelhető.
- [21] A hivatkozott BH-ban a Kúria azt is kifejtette, amennyiben a kölcsönszerződés I.4. pontjának tartalma mégsem volna egyértelműen megállapítható, az rPtk. 207. § (2) bekezdésében foglalt - a fogyasztó számára kedvezőbb - értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Az I. rendű alperes pedig maga is egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a keresettel támadott kikötés értelmében a közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy az alperes milyen adatokat tart nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben. A per tárgyává tett kikötésnek tehát az rPtk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire.
- [22] A jogerős ítélet a perbeli kikötést a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközően is tisztességtelennek találta, mert az kizárólagosan az alperest jogosítja fel a felperes teljesítése szerződésszerűségének megítélésére. A Kúria az előző pontban már hivatkozott BH 2018.146. számon közzétett határozatában már ebben a kérdésben is állást foglalt, amelyet az ott kifejtett indokokra utalással jelen ügyben is fenntart. Annak lényege szerint az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) a vele szerződő fél - a felperes - kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283.

§), így a kölcsönszerződés I.4. pontjának tisztességtelensége ezen a címen sem állapítható meg.

- [23] A kölcsönszerződés I.4. pontjában foglalt rendelkezés a felperest a felek megállapodása hiányában irányadó szabályozáshoz képest nem hozza kedvezőtlenebb helyzetbe, a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára nem állapítja meg, ezért az az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján sem minősül tisztességtelennek.
- [24] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítélet kölcsönszerződés I.4. pontjának érvénytelenségét megállapító rendelkezését megváltoztatva a felperes keresetét elutasította.

Záró rész

- [25] Az eredményes felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Kúria a mindhárom fokon pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes – 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § alapján megállapított – mérsékelt összegű, áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjából és az általa lerótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékből álló első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére. A megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíj mérséklését a nagyszámú, azonos tényállás alapján indult perben az alperes túlnyomórészt azonos jogi alapokon álló védekezése indokolta.
- [26] A Kúria a döntését az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2019. február 26.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró, Dr. Bajnok István sk. bíró